

07.09.2023

Українська мова

9 клас

Стрембицька Л.А.

Урок 2. Граматична основа речення. Односкладне й двоскладне речення (повторення вивченого у 8 класі).

Мета: повторити вивчене про граматичну основу речення; синтаксис простого неускладненого й ускладненого речень; закріпити вміння визначати істотні ознаки, за якими розмежовуються прості й складні речення, односкладні і двоскладні, удосконалювати вміння практично визначати, якими синтаксичними конструкціями ускладнене просте речення; розвивати усне мовлення,

— Що називають реченням?

— Що складає граматичну основу речення?

— Які основні ознаки речення?

— На які типи поділяють речення за метою висловлювання?

— Які речення називають простими? Наведіть приклад.

— Які речення називають складними? Наведіть приклад.

— Які речення називають односкладними, а які — двоскладними?

— Які типи односкладних речень вам відомі?

1. Тренувальні вправи

Вправа 1. *Запишіть спочатку речення з двома головними членами, потім — з одним. Граматичну основу підкресліть.*

1. І пахне житом молодим, і рибним виловом багатим (А. Малишко). 2. Дорога. Ранок. Тиша. Довгий яр, весь білою черемхою залитий (М. Рильський). 3. На восьме літо, у неділю, неначе ляля в льолі білій, святее сонечко зійшло (Т. Шевченко). 4. Він одрізнявся од других своєю незвичайною працьовитістю, якоюсь завзятістю в роботі (М. Коцюбинський).

Вправа 2. *Поставте присудки в потрібній формі минулого часу. Підкресліть граматичну основу.*

Після занять усі двадцять вісім учнів класу (рушити) на шахту. 2. Жук з Петром (одрізнитися) геть осторонь і (вести) між собою розмову. 3. А Тугар Вовк з дочкою вже й (минути) табір і, перейшовши не дуже широкий кусень поля, (дійти) до стрімкої пам'ятної стіни (І. Франко).

Визначте вид односкладних речень. (усно)

1. Усі національні культури побудовано на шануванні предків (О. Таланчук).
2. За рідний край і життя віддай (Народна творчість).
3. Сучасне українське мистецтво...
4. Не можна забувати про мовний етикет (С Богдан).
5. Накликання бажаного словом знаходимо по всіх наших обрядових піснях (С. Богдан).
6. Загалом у міфології різних народів перевагу надавали нерукотворному будуванню світу (О. Таланчук).

У кожному реченні визначте (усно) граматичну основу. Визначити вид присудка. Яке зі слів виражає основне лексичне значення присудка? Яке дієслово є допоміжним, виражаючи граматичне значення?

У всьому сам-один я розібратись маю. (І.Білий.) Ти власним прізвищем Вітчизні, мов кров'ю, мусиш присягати. (П.Перебийніс.) Свою і материнську гідність я не дозволю забруднити. (М.Сингаївський.) Я хочу в пісню колискову вернутися бодай на мить. (Д.Павличко.) А молодіці й підлітки малі хати білити разом заходились. (М.Рильський.) І мені заспівати хотілось лебединую пісню собі. (Леся Українка.) З ніччю я миритися не хочу. (П.Перебийніс.) Я хочу вникнути у шелест листя. (Д.Павличко.) Скорить повинні дощову ми непокірну хмару. (М.Рильський.)

Домашнє завдання та інструктаж до його виконання.

Параграф 2, повторити правила. Виконати впр.29

Роботи надіслати на вайбер 0977609152, на електронну пошту lesiastrembitska55@gmail.com, Хьюмен

